मन्त्रालयगत विकास समस्या समाधान समितिको बैठक तथा मन्त्रालयको आ.व २०८२।०८३ को अर्धवार्षिक समीक्षाको प्रस्तुतीकरण

<u>आयोजक</u>

सामाजिक विकास मन्त्रालय

मितिः २०८२/१०/२२

<u>प्रस्तोता</u>

शम्भु प्रसाद साह

महाशाखा प्रमुख

सामाजिक विकास मन्त्रालय

सामाजिक विकास मन्त्रालयको परिचय

- राज्य संघीय संरचनामा प्रवेश गरेसँगै नेपालको संविधानको मार्गदर्शन एवम् संविधानको अनूसूची- ६, ७ र ९ मा उल्लेखित एकल र साझा अधिकारका विषयहरूको आधार साथै प्रदेश सरकार कार्यविभाजन नियमावली २०७४ (संसोधन २०७९) बमोजिमका कार्यहरू सम्पादन गर्न मिति २०७४ फागुन ३ गते सामाजिक विकास मन्त्रालय कोशी प्रदेशको स्थापना भएको हो ।

- कोशी प्रदेश सरकार कार्य विभाजन नियमावली २०७९ को नियम ४ (अनूसूची २) मा भएको व्यवस्था बमोजिम सामाजिक विकास मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र ४४ वटा रहेको छ । जसलाई व्यवस्थापन गर्न मन्त्रालयमा ५ वटा महाशाखा, १३ वटा शाखाहरू, ७ वटा मातहतका कार्यालयहरू, १ वटा मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय, १ वटा खेलकुद विकास बोर्ड, ३ वटा विकास समिति मध्ये २ वटा विकास समिति सक्रिय रहेको र १ वटा पाथिभारा विकास समिति अदालतमा मुद्धा विचाराधीन अवस्थामा रहेको छ ।

महाशाखा र कार्यक्षेत्रहरु

महाशाखा	कार्यक्षेत्र
प्रशासन तथा योजना महाशाखा	८
सामाजिक विकास महाशाखा	१६
उच्च शिक्षा तथा यूवा खेलकुद महाशाखा	७
संस्कृति तथा पुरातत्व महाशाखा	५
शैक्षिक योजना तथा अनुसन्धान महाशाखा	८
जम्मा	४४

नीति न. १२, ४३ देखि ५४ सम्म जम्मा १३ वटा नीति अन्तर्गत ८८ वटा कार्यक्रम रहेकोछ ।

सामाजिक विकास मन्त्रालय संगठन संरचना

- मन्त्री
  - सचिवालय: शा.अ.(प्र/साप्र)-७/८-१
- प्रदेश सचिव: रा.प. प्रथम (प्र./साप्र)-१
  - सचिवालय: सहायक/अधिकृत-५/६-१

प्रशासन तथा योजना महाशाखा
उपसचिव(प्र.सा.प्र.)९/१०-१

- प्रशासन योजना तथा अनुगमन शाखा
  - शा.अ.(प्र./सा.प्र.)७/८-२
  - सहायक/अधिकृत(प्र.सा.प्र.)५/६-१
  - कम्प्युटर सहायक/अधिकृत(प्र./विविध)५/६-१
  - सहायक/अधिकृत(आर्थिक/योजना/तथ्याङ्क)५/६-१
  - का.स.-५
  - ह.स.चा.-४
- कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा
  - का.अ.(न्याय/कानून)७/८-१
- आर्थिक प्रशासन शाखा लेखा
  - प्र.(प्र./लेखा)७/८-१
  - सहायक/अधिकृत(प्र./लेखा)५/६-२
- श्रम तथा रोजगार प्रवर्धन शाखा
  - शा.अ.(प्र./सा.प्र.)७/८-१
  - सहायक/अधिकृत(प्र./सा.प्र.)५/६-१

शैक्षिक योजना तथा अनुसन्धान महाशाखा
उपसचिव(शि/शि.प्र.)९/१०-१

- शैक्षिक योजना तथा अनुसन्धान शाखा
  - शा.अ.(शि./शि.प्र.)७/८-१
  - कम्प्युटर सहायक/अधिकृत(प्र./विविध)५/६-१
  - प्रा.स.(शि./शि.प्र.)५/६-१
- प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा शाखा
  - शा.अ(शि./शि.प्र.)७/८-१
  - प्रा.स.(शि./शि.प्र.)५/६-१

उच्च शिक्षा तथा युवा खेलकुद महाशाखा
उपसचिव(शि./शि.प्र.)९/१०-१

- उच्च शिक्षा शाखा
  - शा.अ(शि./शि.प्र.)७/८-१
  - प्रा.स.(शि./शि.प्र.)५/६-१
- निरन्तर तथा विशेष शिक्षा शाखा
  - शा.अ(शि./शि.प्र.)७/८-१
  - प्रा.स.(शि./शि.प्र.)५/६-१
- युवा तथा खेलकुद शाखा
  - शा.अ.(शि./शि.प्र.)७/८-१
  - प्रा.स.(शि./शि.प्र.)५/६-१

सामाजिक विकास महाशाखा
प्र.म.वि.अ.(विविध)९/१०-१

- सामाजिक न्याय तथा संघ संस्था समन्वय शाखा
  - म.वि.अ.((विविध)-७/८-१
  - म.वि.नि.(विविध)-५/६-१
- लैङ्गिक सशक्तीकरण तथा मूल प्रवाहीकरण शाखा
  - म.वि.अ.(विविध)-७/८-१
  - म.वि.नि.(विविध)-५/६-२

संस्कृति तथा पुरातत्व महाशाखा
उपसचिव(शि./शि.प्र.)९/१०-१

- भाषा पुस्तकालय तथा संस्कृति शाखा
  - पूरातत्व अधिकृत(शि./पुरातत्व)-७/८-१
  - सहायक/अधिकृत(शि./पुरातत्व)-५/६-१
- पुरातत्व तथा संग्राहलय शाखा
  - पूरातत्व अधिकृत(शि./पुरातत्व)-७/८-१
  - सहायक/अधिकृत(शि./पुरातत्व)-५/६-१

सामाजिक विकास मन्त्रालयको दरबन्दी तेरिज

विवरण		पदनाम	तह	सेवा (समूह)	दरबन्दी संख्या	पूर्ति	रिक्त
मन्त्रीको सचिवालय		शाखा अधिकृत	सातौं/आठौं	प्र./सा.प्र.	१	०	१
सचिवको कार्यालय		प्रदेश सचिव	रा.प. प्रथम	प्र./सा.प्र.	१	१	०
		सहायक/अधिकृत	पाँचौ/छैठौं	प्र./सा.प्र.	१	१	०
प्रशासन तथा योजना महाशाखा	प्रशासन तथा योजना महाशाखा	उपसचिव	नवौं/दशौं	प्र./सा.प्र.	१	१	०
	प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा	शाखा अधिकृत	सातौं/आठौं	प्र./सा.प्र.	२	२	०
		सहायक/अधिकृत	पाँचौ/छैठौं	प्र./सा.प्र.	१	१	०
		कम्प्युटर सहायक/अधिकृत	पाँचौ/छैठौं	विविध	१	१	०
		सहायक/अधिकृत	पाँचौ/छैठौं	आर्थिक योजना/तथ्याङ्क	१	१	०
		कार्यालय सहयोगी	आधारभुत तह	-	५	५	०
		ह.स.चा.	आधारभुत तह	-	४	४	०
	आर्थिक प्रशासन शाखा	लेखा प्रमुख	सातौं/आठौं	प्रशासन (लेखा)	१	१	०
		सहायक/अधिकृत	पाँचौ/छैठौं	प्रशासन (लेखा)	२	२	०
	कानून तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा	कानून अधिकृत	सातौं/आठौं	न्यान (कानून)	१	१	०
	श्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन शाखा	शाखा अधिकृत	सातौं/आठौं	प्र./सा.प्र.	१	१	०
		सहायक/अधिकृत	पाँचौ/छैठौं	प्र./सा.प्र.	१	०	१

सामाजिक विकास मन्त्रालयको दरबन्दी तेरिज

	विवरण	पदनाम	तह	सेवा (समूह)	दरबन्दी संख्या	पद पूर्ति	
शैक्षिक योजना तथा अनुसन्धान महाशाखा	शैक्षिक योजना तथा अनुसन्धान महाशाखा	उपसचिव	नवौं/दशौ	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	०
	शैक्षिक योजना तथा अनुसन्धान शाखा	शाखा अधिकृत	सातौं/आठौं	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	०
		कम्प्युटर सहायक/अधिकृत	पाँचौ/छैठौं	विविध	१	१	०
		प्राविधिक सहायक	पाँचौ/छैठौं	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	०
	प्राविधिक तथा व्यवसयिक शिक्षा शाखा	शाखा अधिकृत	सातौं/आठौं	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	०
		प्राविधिक सहायक	पाँचौ/छैठौं	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	०
उच्च शिक्षा तथा युवा खेलकुद महाशाखा	उच्च शिक्षा तथा युवा खेलकुद महाशाखा	उपसचिव	नवौं/दशौ	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	०
	उच्च शिक्षा शाखा	शाखा अधिकृत	सातौं/आठौं	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	०
		प्राविधिक सहायक	पाँचौ/छैठौं	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	०
	निरन्तर तथा विशेष शिक्षा शाखा	शाखा अधिकृत	सातौं/आठौं	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	०
		प्राविधिक सहायक	पाँचौ/छैठौं	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	०
	युवा तथा खेलकुद शाखा	शाखा अधिकृत	सातौं/आठौं	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	०
		प्राविधिक सहायक	पाँचौ/छैठौं	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	०

सामाजिक विकास मन्त्रालयको दरबन्दी तेरिज

	विवरण	पदनाम	तह	सेवा (समूह)	दरबन्दी संख्या	पद पूर्ति	
संस्कृति तथा पुरातत्त्व महाशाखा	संस्कृति तथा पुरातत्त्व महाशाखा	उपसचिव	नवौं/दशौं	शिक्षा/शि.प्र.	१	१	
	भाषा, पुस्तकालय तथा संस्कृति शाखा	पुरातत्त्व अधिकृत	सातौं/आठौं	शिक्षा/पुरातत्त्व	१	१	
		सहायक/अधिकृत	पाँचौं/छैठौं	शिक्षा/पुरातत्त्व	१	१	
	पुरातत्त्व तथा संग्राहलय शाखा	पुरातत्त्व अधिकृत	सातौं/आठौं	शिक्षा/पुरातत्त्व	१	०	१
		सहायक/अधिकृत	पाँचौं/छैठौं	शिक्षा/पुरातत्त्व	१	०	१
सामाजिक विकास महाशाखा	सामाजिक विकास महाशाखा	सहायक सचिव	नवौं/दशौं	विविध	१	१	
	लैङ्गिक सशक्तीकरण तथा मूल प्रवाहीकरण शाखा	महिला विकास अधिकृत	सातौं/आठौं	विविध	१	०	१
		महिला विकास निरीक्षक	पाँचौं/छैठौं	विविध	२	१	१
	सामाजिक न्याय तथा संघ संस्था समन्वय शाखा	महिला विकास अधिकृत	सातौं/आठौं	विविध	१	०	१
		महिला विकास निरीक्षक	पाँचौं/छैठौं	विविध	१	१	
		जम्मा			४८	४१	७

सामाजिक विकास मन्त्रालय मातहतका कार्यालयहरु

१ शिक्षा विकास निर्देशनालय धनकुटा

२ शिक्षा तालिम केन्द्र सुनसरी

३ प्रदेश संग्रहालय, धनकुटा

४ सिप विकास तालिम केन्द्र झापा

५ सिप विकास तालिम केन्द्र ओखलढुंगा

६ रोजगार सुचना केन्द्र विराटनगर

७ दीर्घकालीन पुनःस्थापना गृह (मन्त्रालयद्वारा संचालित)

मन्त्रालय सम्बद्ध निकायहरु

१ मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय बुढीगंगा

२ प्रदेश खेलकुद विकास बोर्ड बिराटनगर

वित्तीय विवरण आ.व. २०८२/८३

रु हजारमा

क.सं.	विवरण	वार्षिक विनियोजन	रोक्का बजेट	कायम बजेट	अर्धवार्षिक खर्च	प्रतिशत
(क)	पूँजीगत तर्फ					
	प्रदेश स्रोत	३०८०५	१०५९९	२०२०६	२०३८	१०.०८
	संघ सशर्त स्रोत	७८०५०	०	७८०५०	२६२०६	३३.५८
	पूँजीगत तर्फको जम्मा	१०८८५५	१०५९९	९८२५६	२८२४४	२८.७५
(ख)	चालू तर्फ					
	प्रदेश स्रोत	४९३४९९	२७६१०	४६५८८९	१६३४१९	३५.०८
	संघ सशर्त स्रोत	५६७४५१	०	५६७४५१	११७४५३	२०.७
	चालू तर्फको जम्मा	१०६०९५०	२७६१०	१०३३३४०	२८०८७२	२७.१८
कूल जम्मा		**११६९८०५**	**३८२०९**	**११३१५९६**	**३०९११६**	**२७.३१**

स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तानान्तरण ८८५६९६ समेत गरेर मन्त्रालयको कूल बजेट २०५५५०१ मध्ये प्रदेश स्रोतको १४१०००० मध्ये ३८२०९ (२.७१%) बजेट रोक्का रहेको ।

प्रशासन तथा योजना महाशाखा

बार्षिक प्रगतिः आव २०८२/०८३

बजेट रु. हजारमा

विवरण	विनियोजित बजेट रु.	रोक्का/ समर्पण	कायम बजेट	हालसम्मको खर्च रु.	अर्धबार्षिक प्रगति %		कैफियत
					वित्तीय प्रगति	भौतिक प्रगति	
चालु बजेट	१०१४००	२४००	९९०००	२२८९७.३७	२३.१३		
पूँजीगत बजेट	११०६०	०	११०६०	०	०		
जम्मा	११२४६०	२४००	११००६०	२२८९७.३७	२०.८		

शैक्षिक योजना तथा अनुसन्धान महाशाखा

अर्ध बार्षिक प्रगति: आव २०८२/०८३

बजेट रु. हजारमा

विवरण	विनियोजित बजेट रु.	रोक्का/ समर्पण	कायम बजेट	हालसम्मको खर्च रु.	अर्धबार्षिक प्रगति %		कैफियत
					वित्तीय प्रगति	भौतिक प्रगति	
चालु बजेट	१३६०३८	३५००	१३२५३८	२५४८	१.९२	१०	कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि टिप्पणी स्वीकृत भइसकेको ।
पूँजीगत बजेट	३५५००	०	३५५००	११५५०	३३	१००	बजेट फुकुवा भएमा सम्पूर्ण बजेट निकासा गर्न सकिने अवस्थामा रहेको ।
जम्मा	१७१५३८	३५००	१६८०३८	१४०९८	८.४		

सामाजिक विकास महाशाखा
बार्षिक प्रगति: आव २०८२/०८३

बजेट रु. हजारमा

विवरण	विनियोजित बजेट रु.	रोक्का/ समर्पण	कायम बजेट	पौषसम्म को खर्च रु.	अर्धबार्षिक प्रगति %		कैफियत
					वित्तीय प्रगति	भौतिक प्रगति	
चालु बजेट	२४९२२	१७००	२३२२२	२१३३	१७.६९		दीर्घकालीन पुनर्थापना गृहको तलब भत्ता र गृह संचालन खर्च मात्र भुक्तानी भएको हुँदा भौतिक प्रगति नभएको
पूँजीगत बजेट	१२००	०	१२००	०	०	०	
जम्मा	२६१२२	१७००	२४४२२	२१३३	८.१६		

उच्च शिक्षा युवा तथा खेलकुद महाशाखा

बार्षिक प्रगतिः आव २०८२/०८३

बजेट रु. हजारमा

विवरण	विनियोजित बजेट रु.	रोक्का/ समर्पण	कायम बजेट	हालसम्मको खर्च रु.	अर्धबार्षिक प्रगति %		कैफियत
					वित्तीय प्रगति	भौतिक प्रगति	
चालु बजेट	२७६३५०	७६९९	२६८६५१	७८६१२	२९.२६		MTU को १२ करोड र खेलकुद बोर्डको ६ करोड समेत
पूँजीगत बजेट	३३५००	२७९९	३०७०१	१२५००	४१.३९		MTU को २ करोड र खेलकुद बोर्डको १ करोड समेत
जम्मा	३०९८५०	८४९८	२९९३५२	९१११२	३०.४३		

संस्कृति तथा पुरातत्व महाशाखा

बार्षिक प्रगतिः आव २०८२/०८३

बजेट रु. हजारमा

विवरण	विनियोजित बजेट रु.	रोक्का/ समर्पण	कायम बजेट	हालसम्मको खर्च रु.	अर्धबार्षिक प्रगति %		कैफियत
					वित्तीय प्रगति	भौतिक प्रगति	
चालु बजेट	२१९००	२५००	१९४००	८९४७	४६.१२	५०	
पूँजीगत बजेट	५२००	५२००	-	-	-	-	
जम्मा	२७१००	७७००	१९४००	८९४७	४६.१२	५०	

शिक्षा विकास निर्देशनालय

बार्षिक प्रगतिः आव २०८२/०८३

बजेट रु. हजारमा

विवरण	विनियोजित बजेट रु.	रोक्का/ समर्पण	कायम बजेट	हालसम्मको खर्च रु.	अर्धबार्षिक प्रगति %		कैफियत
					वित्तीय प्रगति	भौतिक प्रगति	
चालु बजेट	४२३६८	२६९६	३९६७२	११११०८.७६३	२८	५३.७४	
पूँजीगत बजेट	२७५०	९००	१८५०	७२०.७१४	३८.९५	६६	
जम्मा	४५११८	३५९६	४१५२२	११८२९.४८	२८.४८	५२.८५	

शिक्षा तालिम केन्द्र, सुनसरी
आव २०८२/०८३ २०८२ पुष मसान्त सम्मको प्रगति विवरण

बजेट रु. हजारमा

विवरण	विनियोजित बजेट रु.	रोक्का/ समर्पण	कायम बजेट	हालसम्मको खर्च रु.	अर्धबार्षिक प्रगति %		कैफियत
					वित्तीय प्रगति	भौतिक प्रगति	
३५००२०११३ शिक्षा तालिम केन्द्र (अनिवार्य दायित्व र शिक्षक तालिम सहित चालु खर्च)	२८२६८	६०१५	२२२५३	९३३९	४१.९७%		
३५००२०११४ शिक्षा तालिम केन्द्र पूँजीगत बजेट	१५००	१५००	०	०	०	०	रोक्का रहेको
३५०९११२६३ बृत्ति मार्ग निर्देशन (संघ ससर्त)	१०००	०	१०००	८१	८.१७%	५०%	
३५०९११४०३ विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना-(प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि)(संघ शसर्त अनुदान) (शिक्षक तालिम लगायत)	४७४६२	0	४७४६२	९५२४	२०.०७ %	२३.५६%	
जम्मा	७८२३०	७५१५	७०७१५	१८९४४	२६।७९		

आ.व. २०८२/८३ का लागि बजेट विनियोजन तथा खर्चको स्थिति

चालु तर्फको बजेट विवरण

अन्तिम बजेट	आ.व.२०८२/८३मा पुस मसान्तसम्म खर्च रकम	बाँकी बजेट	खर्च प्रतिशत
१०६०९५०	२८०८७२	७८००७८	२६.४७

पुँजीगत तर्फको बजेट विवरण

अन्तिम बजेट	आ.व.२०८२/८३मा पुस मसान्तसम्म खर्च रकम	बाँकी बजेट	खर्च प्रतिशत
१०८८५५	२८२४४	८०६११	२५.९५

बेरुजुको स्थिति

२०८०/८१ सम्म जम्मा बेरुजु, फछ्यौंट र बाँकी बेरुजु

	जम्मा बेरुजु	फछ्यौंट भएको बेरुजु	बाँकी बेरुजु
नियमित गर्ने	२१०३९४३२१.६५	१३५२०३०७०.६५	७५१९१२५१.००
असुल गर्ने	९८४०५५९.००	३९६३९३.२०	९४४४१६५.८०
पेश्की	११६२४४.००	११६२४४.००	०.००
जम्मा	२२०३५११२४.६५	१३५७१५७०७.८५	८४६३५४१६.८०
अक्षरमा	२२ करोड ३ लाख ५१ हजार १ सय २४ रुपैया ६५ पैसा	१३ करोड ५७ लाख १५ हजार ७ सय ७ रुपैया ८५ पैसा	८ करोड ४६ लाख ३५ हजार ४ सय १६ रुपैया ८० पैसा

हाल सम्मको उपलब्धिहरु

- सुरक्षित आप्रवासनका लागी आप्रवासी श्रोतकेन्द्र (सहायता कक्ष) (सञ्चालन तथा व्ववस्थापन) सम्वन्धि निर्देशिका, २०८० कोशी प्रदेश सरकारद्वारा स्विकृत।
- १४ वटा अप्रवासी स्रोत र ६ वटा स्रोत उप-केन्द्रका गरि २० जना कर्मचारीको तलव प्रदेश सरकारबाट प्रदान गरिएको
- वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केको व्यक्तिको ज्ञान, सीप, अनुभव, पुंजीलाई व्यवस्थित बनाउन सेवा प्रदायक संग सहजीकरण सुरुवात भएको।
- मन्त्रालयले आप्रवासीहरुको संजाल दर्ता गर्ने प्रावधानको व्यवस्था गरेको जसका कारण प्रदेश स्तरिय संजाल दर्ता भएको।
- श्रम तथा रोजगारीको क्षेत्रमा विभिन्न कार्यक्रम र वजेट विनियोजन। श्रम डेस्क निर्माण (५स्थानीय तहमा) डिजिटल आप्रवासन पार्श्वचित्र (५ स्थानीय तहमा) आदि।
- श्रम रोजगार नीतिको मसौदा निर्माण गरि सरोकारवाला सँग छलफल।
- श्रमको सम्मान, अन्तरिक रोजगारी, सुरक्षित वैदेशिक रोजगारी तथा सामाजिक र आर्थिक पुनःएकीकरण सम्वन्धमा सचेतना अभियान प्रदेश स्तरीय रिर्टनी संजाललाई अनुदान

हाल सम्मको उपलब्धिहरु

- यस मन्त्रालायबाट दीर्घकालीन पुनःस्थापना गृह(safe house) सञ्चालन भएको, जसबाट यस अर्धवार्षिक अवधिमा २ जना पीडित ४ जनालाई सामाजिक तथा पारिवारिक पुनःस्थापना गरिसकिएको, जसमध्ये २ जना आश्रित बालबालिकाहरुलाई आमासंगै पुनर्स्थापना गरिएको र १ जना आश्रित बालबालिकाहरुलाई एस.ओ.एस. बालग्राम, इटहरीमा संस्थागत स्याहारका लागि पठाइएको, १ जना बालबालिकाहरुको जन्मदर्ता गरिएको।
- कोशी प्रदेश सरकारद्धारा जारी गरिएको सामाजिक विकास संस्था ऐन, २०७५ तथा नियमावली बमोजिम यस अर्धवार्षिक अवधिमा २ वटा संस्था दर्ता भएको, ७ वटा संस्था दर्ता नविकरण भएको, ४ वटा संस्था सूचीकृत भएको र २९ वटा संस्था सूचिकृत नविकरण भएको छ ।
- चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनःस्थापना कार्यक्रम १३७ स्थानीय तहहरुमा संचालनमा रहेको छ ।
- जसबाट यस अर्धवार्षिक अवधिमा ६९० जना अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुले परिचयपत्र प्राप्त गरेका ११८३ अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुले विभिन्न स्वास्थ्य उपचार र सहायक सामाग्री प्राप्त गरेका २५७ जना वालवालिकाको विद्यालय भर्ना तथा घरमा आधारित शिक्षामा पहुँच भएको ४७७ जना अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु रोजगार र स्वरोजगारमा आवद्द भएका र ३६ वटा सहकारी संस्था गठन भई अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु संस्थामा आवद्द भएका छन् ।

हाल सम्मको उपलब्धिहरु

- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको नेतृत्वमा ३६ वटा सहकारी संस्थाहरु स्थापना भएको छ ।
- ४९,४०८ जनाले कार्यक्रमको सहयोग पाएर अपाङ्गता परिचय पत्र पाएका छन् भने, ६,०४४ जनाले सीप विकास तालिम प्राप्त गरी १,२१७ जनाले उद्यम व्यवसाय सञ्चालन गरिरहेका छन् भने ९४५ जना व्यक्तिहरु रोजगारमा जोडिएका छन् ।
- ५,२३६ जना शिक्षक तथा व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरुले समावेशी शिक्षा सम्बन्धी तालिम प्राप्त गरेका छन्।१,३५४ जना बालबालिकाले कार्यक्रमबाट सहयोग पाएर विद्यालय भर्ना भएका छन्।
- खेलकुद सम्बन्धी विधेयक मस्यौदा भइ रायका लागि सम्बन्धीत मन्त्रालयमा पठाइएको ।
- शैक्षिक परामर्श तथा भाषा कक्षा सम्बन्धी विधेयक तयार भइ राय प्राप्त भएको ।
- यस वर्ष भाषा कक्षाका लागि ४६ वटा संस्थाहरुलाई अनुमति प्रदान गरिएको ।

आ व २०८२ ८३को अर्धवार्षिक उपलब्धिहरु

- बृहत्तर बराहक्षेत्र विकास समिति र हलेसी महादेवस्थान विकास समितिको कार्यकारी निर्देशक नियुक्तिका लागि मिति २०८२/०९/११ गते १५ दिने सूचना कान्तिपुर दैनिकमा प्रकाशित भई संकलित आवेदनहरू छनोट समितिसमक्ष पेस भएको ।
- स्रष्टा सम्मान कार्यविधि मन्त्रिपरिषद्मा पठाउनका लागि तयारी हुँदै गरेको ।
- भाषा आयोगको सिफारिसबमोजिम मैथिली र लिम्बु/याक्थुङ भाषालाई नेपाली भाषाका अतिरिक्त प्रदेशको कामकाजको भाषा बनाउन प्रदेश सभामा विधेयक पेस भएको ।
- औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालिम सञ्चालनका लागि ७ वटा शिक्षालय/विद्यालय छनौट भई तालिम कार्यक्रम संचालनमा रहेको ।
- TVET प्रोफायल निर्माण भएको ।

हाल सम्मको उपलब्धिहरु

- ठूला विद्यालय विकास कार्यक्रम तथा बौद्धिक अपाङ्गता भएका वालवालिकाहरूका लागि पुर्वाधारयुक्त आवासीय विद्यालय सञ्चालन कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित स्थानीय तहमा निकासा भइसकेको ।
- स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण भएका सूचना तथा सञ्चार प्रविधिसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरूको स्पेसिफिकेसन स्वीकृत गरी कार्यान्वयनका लागि पठाइको ।

शिक्षा तालिम केन्द्र सुनसरीको

१. आधारभूत तह शिक्षकहरूको २२ वटा समूहमा ७८४ जनालाई फरक फरक माध्यमबाट १५ दिनको शिक्षक पेशागत विकास प्रमाणीकरण (TPD) तालिम प्रदान गरिएको ।

२. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा कार्यरत शिक्षा सेवाका रा.प. अनंकित/ सहायक पाचौं तहका २१ जना प्राविधिक सहायकहरूलाई प्रत्यक्ष माध्यमबाट एक समूहमा ३० कार्य दिनको सेवाकालीन तालिम प्रदान गरिएको ।

३. बालविकास शिक्षकहरूको १ समूहमा २४ जनालाई प्रत्यक्ष माध्यमबाट १० दिनको शिक्षक पेशागत विकास प्रमाणीकरण (TPD) तालिम प्रदान गरिएको ।

४. शिक्षक मेन्टरहरूका लागि २ समुहमा ५२ जना शिक्षकहरूलाई प्रत्यक्ष माध्यमबाट ५ दिनको प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्रदान गरिएको ।

५. वृत्ति मार्गनिर्देशन सम्बन्धी शिक्षकहरूको १ समूहमा २८ जना शिक्षकहरूलाई प्रत्यक्ष माध्यमबाट ७ दिनको प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्रदान गरिएको ।

समस्याहरू

बेरुजु सम्बन्धी समस्या

- मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालयमा दोहोरो वेरुजु देखिएको (यस मन्त्रालयबाट अनुदान निकासा हुने गरेको र सो सम्बन्धमा देखिएको वेरुजु मन्त्रालय र मनमोहन प्रा विश्व विद्यालयको नाममा समेत दखिइ दोहोरो वेरुजु देखिएको) ।
- शिक्षा विकास निर्देशनालयमा रहेको वेरुजु प्रायः खेलमैदान निर्माणका लागि निकासा भएको स्वीकृत बजेट मध्ये पहिलो किस्ता निकासा भएको र दोस्रो किस्ताका लागि कार्यालयको सम्पर्कमा नआएको साथै कार्य सम्पन्न र कार्य प्रगति पेश नगरेको ।
- खेलकुद विकास वोर्डमा रहेको वेरुजू खेलकुद बोर्डका तत्कालीन पदाधिकारीले नै पेश्की लिई फछ्यौट नगरेको स्थिति देखिएको।
- सामाजिक विकास मन्त्रालय अन्तर्गत जिल्ला स्थित कार्यालयहरु नहुदा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा समस्या रहेको, स्थानीय तह मार्फत वित्तीय हस्तान्तरण गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गरिएको ।
- मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र अनुसार बजेट अपुग रहेको ।

समस्याहरू

- स्थानीय तहमा बित्तीय हस्तान्तरण गरिएका सम्पूर्ण कार्यक्रमहरूको अनुगमन गर्न कठिनाइ भएको ।
- मन्त्रालयबाट विद्यालय/शैक्षिक तथा अन्य संस्थाहरूमा भौतिक पूर्वाधार निर्माणसँग सम्बन्धित विनियोजित बजेट कार्यान्वयन तथा अनुगमनमा प्राविधिक जनशक्तिको अभावले नभएकोले स्थानीय तहमा निर्भर रहनु परेकाले कार्यान्वयनमा विविध अप्ठ्याराहरू सिर्जना भएको ।
- श्रम संसार पोर्टल अध्यावधिक नहुनु ।
- वि.सं. २०७४ अघि छ वटा तालिम केन्द्रबाट शिक्षक तालिम प्रदान हुँदै आएकामा वि.सं. २०७४ पश्चात एकमात्र शिक्षा तालिम केन्द्र सुनसरी कायम भएकाले १४ वटै जिल्लाका शिक्षकको तालिम एक मात्र शिक्षा तालिम केन्द्रबाट सञ्चालन गर्दा लक्ष्य बमोजिम तालिम सञ्चालन गर्न कठिनाई भएको।
- शिक्षा तालिम केन्द्र सुनसरीका भवन, तालिम कक्ष र प्रशिक्षार्थी आवास (होस्टल) भवनहरू पुराना र जीर्ण रहेको ।
- निजामती आवासीय विद्यालय धनकुटाले भाडामा लिइ सञ्चालनमा रहेको नेपाल ट्रष्टको जग्गालाई विद्यालयको स्वामित्वमा ल्याउन नसकेको।

समस्याहरू

- भाषा कक्षा अनुमति तथा नविकरण निर्देशिकाको पूर्णता र नियमन ।

सामाजिक विकास मन्त्रालय

आ.ब. २०८१/८२ को PDAC मा भएका निर्णयहरु	कार्यान्वयनको अवस्था
➢ बालविवह अन्त्यका लागि बालविवाह विरुद्धको प्रदेश रणनीति कार्यान्वयन र किशोरी सशक्तीकरण कार्यक्रम तथा एकल महिला उद्यमशीलता विकास कार्यक्रम जस्ता लक्षित वर्ग प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन हुन नसक्दा अन्तराष्ट्रिय प्रतिबद्धता र राष्ट्रिय नीति तथा कानुन समतको कार्यान्वय हुन नसकेको सन्दर्भमा यस्ता कार्यक्रमहरुमा आवश्यकबजेट विनियोजन गर्ने हुनुपर्ने ***(मन्त्रालय आफैँले पहल गरी समाधान गर्ने)***	
➢ राजस्व वृद्धि हुने आयोजना/ कार्यक्रम सञ्चालनका निम्ति नीतिगत तथा कानुनी विषयमा अध्ययन र कामकारबाही गर्ने । ***(मन्त्रालय आफैँले पहल गरी समाधान गर्ने)***	

Thank you